

Jemis

Olo Iyoswo loso Jemis Mti'mokumentisofoho.

Olo Hungkuno Simo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto simentiso sohonta soswo aho hufa'u hopinohino sife fehohnjo hopi'nonohintikeno *tetitikeno* (30) —oso'no nakwo huno monayofoho—oso soswo nto uyakolo'mentisopo olo iyoswo loso Jemis Jisasiye koningwa'wehwo mti'mokumentisofoho. Oso Jemis huhwo sohwo tajo ango Jelusalemjo somo mokosyohumawo'ningkiso hweho. Olo iyoswo hiloso a'amu Isilael temtitofo aho hufa'u hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo somne'no mti'mokumentisofoho. Oso a'amu hiso hofiko ango kengo'mo humantifi tango engo tipementaningkofi olo iyoswo loso Jemis oso a'amu homo somo ufo'mayo'ne mti'mokumentisofoho. Oso'no olo iyoswo hiloso ntipu humanto mti'mokumentisotikeno nakwo huno monayofoho. Oso'no nakwo olo iyoswo homo lomo atofu lihwasu tifi uningkohwano.

1 ¹Ngko Jemisi'ni Anitu'nji nakwoe Hwe Engo Jisas Kilaisi'nji sikoe syoho ulohofiyo hwo'nyoho. Nje a'amu Isilael temtitofo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyoso Jisas Kilaisimo simeho hi'ntnnono uyiwo'ningkohofu soku sekwoe angopo nuliko'mantifi ango'meemjo humalofu so'ntnne'no olo iyoswo loso semti'mokiyalokweno. Ngko nje a'amufu selalokweno.

Yamofu nalohofosu yokumpohn'nyo namokiyo'nefoho.

²Nje a'amu soku, yo'mayo tango se'masoso sekwo simeho wopingo wasemo'nono. ³Hwapingoso ole, yo'mayo tango se'masoso sekwo yokumpohn'nyo lohofu'nefoho. Tango se'masoso sekwoe simeho hi'ntnnono engo uyo'manji yokumpohn'nyo wolohofantifeho. Oso hiso'no sekwo huno moi'wonoho. ⁴Oso'no sekwo engolopohamo tango se'masoso i'waho ikutoho. O'o, sekwo simeho wopingo'nji

yokumpohn'nyo lohopyosose sekwo mopiwahupitnnehofo. Ose ikujo'no Anitu nosehoningkuhwosi kakoe yahino so'no sekwo umofonyo miyontaningkuji wasehonimontonoho. Wopingo humentaningkuji wasehonimontonoho.

**A'amu kako huno wopingo so'no umofonyo
ihwosi kako Mpohumo jomo ulono.**

⁵ Sekwo yo'mayo so'no huno maseyo'manji Mpohumo jomo ulimno. A'amu fihwo huno wopingo so'no Anitumo jomo ulososo huno wopingo uyimontonoho. Anitu kako a'amu hopi'nonohino somo we'e'nohino muyiwo'ningkiso hweho. O'o, engo'nohino uyiwo'ningkiso hweho. Sekwo jomo ujoso'no Anitu kako yoka maselonehoho. ⁶ U oso a'amu sohwo kako simeho hi'tnnono nehopi uyihwosi Mpohumo jomo ulososo kako huno ole syafisyihwoloho. Anitu kako wontapmmontolikeno. Montape'njo umontolikeno. O'o, a'amu simeho hufa'u'njo sohwo kako iyoswo somo ifofo hwalohwalofa iwo'ningkiso pa'nyo hweho. ⁷ Kako Hwe Engo wontapmmontonoho lihwosi, syafisyihwoloho. Oso hwe huhwo sohwo kako Hwe Engo sohumta'ni yo'mayoso momanehoho. O'o, a'amu simeho anga'nohino'njoso Hwe Engo sohumo jomo ulososo Anitu uyimontonoho. ⁸ Ihwoni, a'amu simeho hufa'u'njo sohwo kakoe huno pi'ningo engo'njo hweho. Oso yo'mayo yahino kako yonteso'no kako honingkano anga'nohino somo miningkayo'njo hweho. O'o, huno pi'ningo engo syafisyonto honingkano ito'no motipemaso hweho.

**A'amu ho'yango ane so'nji ho'yango engo'njo
sohwanjiye hungkunofoho.**

⁹ Hwe fihwo Anitumo simeho hi'tnnono uyiwo'ningkiso sohwo kako hamniyoho ane, osohwo kako simeho wopingo umo'nono. Anitu osohumo uhwononto yofe engo mulalofoho. ¹⁰ Anitu kako a'amufe ho'yango hamniyoho so'no siki'ne ne anefoho liwo'ningkisofoho. Oso hiso'no hwe nom'nehwo Anitumo simeho hi'tnnono uyiwo'ningkiso sohwo kako ho'yango hamniyoho engo'njo sohwo kakoe yo'mayoso ih'naofihwoso'no kako simeho wopingo umo'nono. Hwapingoso ho'yango hamniyoho yo'mayoso wokoso fiyo pa'nyoso umo'nao'mtonoho. ¹¹ Wokoso fiyoso mofehi'nyo si'mofapihwosi yokumpohn'nyo lihwosi yofoho umontonoho. Oso pa'nyoso a'amu hamniyoho'nji ho'yango engo'nji kakoe syoho yo'mayoso mji'mihwosi hamniyoho engo so'no notipehwosi oso hwe huhwo sohwo kako ajwo sopo wape'nimontonoho.

Yo'mayoso a'amumo yamofa ulohofa'ne hungkunofoho.

¹² Hwe fihwo yo'mayo tango'njo u'mahoningkuhwosi yokumpohn'nyo ne'no lohofoso sohwo simeho wopingo umo'nono. Yamofa hiso moi'wo

nto ulohofosejwaofahoningki kako yokumpohn'nyo ne'no lohofo'manji osohumo Anitu nto nalimentiso loso'no uyimontonoho. A'amu ngkine'no simeho ntaposo sohwo songo humayo'ne uyimonnoho. Ose nalimentiso hopaso oso a'amu huhwo sohwo woma'mtonoho. ¹³U simeho fefoyo a'amu nom'nehumo u'masoso oso simeho fefoyo sohwo honingkano wonyo nontimo ipemotawe so'manji hwe huhwo sohwo ole lihwoloho. Olo simeho fefoyo loso Anitu ntopahoningki wonyo honingkano loso yohono. Ose lihwoloho. O'o, yo'mayo wonyoso Anitumo miputihwanehoho. Anitu a'amu somo wonyo yahino iyo'ne miputihwanehoho. ¹⁴O'o, hwe sohwo huno wonyo syofisyahoningki oso huno wonyoso honingkano wonyo iyo'ne kakimo ipemotosahoningki wonyo hilo so'no nimo'ningkohoho liwo'ningkiso hweho. ¹⁵I kakoe huno wonyo somo iningkawesoso wonyo honingkano uyimontonoho. Wonyo hiso wonyo engo toyo yihwosi wonyo honingkano ne'no iwo'ningkuhwosi poyo pe'nikwato lohohiwosi nihu'nahone umo'nimontonoho.

¹⁶Nje a'amufu, simeho sejopalokwe soku, huno wonyo sohwo honingkano wonyo engomo ipesemotaweloho. ¹⁷Yo'mayo wopingo nefe'mayo'neso ahwomo mta'angofoho. Anitu nejapiwo'ningkisofoho. Anitu ahwomomjo pomponaho mofehi'nyo, hamno, hntokwaliyo oso hwamo mti'mokumentisofoho. Pomponaho loso fehonta lasyonto nom'nehonta molasyohoyohoho. I Anitu oso pa'nyo hwo'maho. O'o, kako ne'nohini yahino wopingo'nohini nalohofiwo'ningkiso hweho. ¹⁸Anitu nakwo kakoe mehomi imo'nyo'ne'no lonto kakoe hunomnohini iningkawento kako naningkwowho imo'nimentisofoho. Kakoe hungkuno nehopi'nohino somta'ni mehu'menasiyoso nakwo temtitofu Anitu namti'mokumentiso somne'no umo'nantanoho.

Anituye hungkuno upo'ningkuhwasi tifi uningkohwano.

¹⁹Nje a'amu soku, sekwo olo hilo so'no huno ito'no fisafihupmno. Olo yahino loso ikutoho. A'amu fehohnjoso hungkuno upa'nifijoso aku hungkuno komo'no ulikujo'no yoka wohnnantifeho. O'o, sekwo yo'mayo upa'nifijo so'no huno ito'no syafisyikuji huno wopingo tipemafikuji hungkuno ito'no aku ulimno. Oso yahino iningkafijo so'no yokaso ikujohoso komo'no molikafonoho. ²⁰A'amu fihwo simeho tohino'njo sohwo kako Anituye honingkano wopingomo miningkayo hweho. ²¹Oso'no yo'mayo yahino wonyo so'nji honingkano wonyo so'nji foho'naopmno. Yo'mayo homo somo hi semo'ningkisoso hwotoho fifijoso oso hungkuno Anitu sekwoe simeho mo'mo ho'nasehumentiso somo hofiyo tifi finingkamno. Kakoe hungkunomo haloho popijoso kako'nji ne'no nohumantikutnefoho.

²²Anituye hungkuno losomo tifi'nohini finingkamno. Hwe fihwo haloho upa'nonteso miningkayo'manji kako simeho mo'mo hwasyo

hungkuno hnniwo'ningkiso hweho. ²³Hwe fihwo kako Anituye hungkunomo haloho ko upa'nonto haloho maposo'njo emoyiwo'ningkiso sohwo kako kakoe simanomo timo honingkonyomo ko honingkononto u kako mohoningkoniwo'ningkiso pa'nyo hweho. ²⁴Kako kakoe simano kiho somo honingkononto mijo miyoma'nyo'njo yonto komo'no nowento kakoe simano kiho so'no iningo mofonto nje simano kiho ane hwo'nyoho lonto emoyiwo'ningkisofoho. A'amu Anituye hungkunomo haloho maposo'njo yiwo'ningkiso pa'nyo hweho. ²⁵Anituye hungkuno honingkano wonyo mta'ni isihutofonemawo'ningkiso hweho. Hungkuno hiloso ito'nohinofoho. Hwe fihwo olo hungkuno hiloso hwapingo ne so'mo ne'no uhwoniwo'ningkiso sohwo kako simeho wopingo umo'ningkahoningkuhwosi Anitu wopingo uloho'montonoho.

²⁶A'amu fihwo ole syafisyososo, Ngko Anituye a'amu ne hwo'nyoho. Ngko a'amu Jisasimo iningkeyoso simeho mo'mo hwasyo hungkuno hnniwo'ningkiso hweho. Oseso kakoe simeho hi'ntnnohinoso kako Sante uhwonyoso ne ane sikiujo hweho. Mango'nohino hweho. ²⁷Anitu huno ole syafisyiwo'ningkiso, a'amu simeho hi'ntnnono nehopi ntapiwo'ningkiso sohwo ole yiwo'ningkiso, sikumehomi somo wopingo mokosyohumayo hweho. Oso'nji apiwojo sofamo tango u'manteso oso moya'mi sofamo kako wonyohofiyu ufo'mawo'ningkiso hweho. Nom'neso ole, yo'mayo hwahoponjo honingkano wonyo somo miningkeyo'njo'manji nakwo honingkano wopingo'nohini somo ose yaso'manji nakwoe Mpohwo Anitu kako wopingo wonahonimontonoho.

Nakwo a'amu hopi'nonohino somo hitoho afa'nohino wonalofono.

2 ¹Nje a'amufu, sekwo nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais yo'mayo hwofilo'nnyo sohomo simeho hi'ntnnono uyiwo'ningkohofu kuyoho. Sekwo olo yahino loso'no fisyafihupmno. A'amu fihwo yofe engo'njo sohomo wopingo ulohofikujo'no nom'ne sohwo ho'yango ane sohomo hohujo ikinjimofikutoho. ²Hwe fihwo wokoso wopingo'nji manji'mofu yo'mayoso wonyoangkafo'njo oso hwo sekwoe tajo angomo noswahoningki hwe nom'ne hwapife wonyo imo'njo sohwo tifi swohoho. ³Hwe simo'mjo wokoso wopingo'njo sohomo wopingo ulohofikuji ulantife, Tatohwo, ayomo. Olo epohumayo wopingo lopo fosyohumaho. I hwe tifiujo hwapife wonyo'njo sohomo wonyo ulohofikuji ulantifeho, Kiko osopo waloho'monntaho. Hwahopo wohumamonntaho. Jije hunofoho. ⁴Oso hwe sohwa'umo oso pa'nyo ulohopifijo so'no ole syofisyalokwofo. Hwe hamniyoho'njo sohwo yofe wopingo'njo hweho. Hwe hwapife wonyo'njo sohwo kako wonyo hweho. Oso huno wonyo peho'no uyiwo'ningkohofu. Oso honingkano wopingo'maho.

⁵Nje a'amu soku, sekwo upa'nimno. A'amu yo'mayo ho'yango so'no umofonyo iyoso hofiko yo'mayo so'no Anitumo jomo

ulifijo'manji hofikoe simeho hi'ntnnono Anitumo uyoso Anitu kako engo umokumontonoho. Anitu ole nto nalimentisofoho. A'amu ngkimo simeho hi'ntnnono ntopalokunjoso nje ahwomomjo angoso hofiko'nefoho. Ose nalimentisofoho. ⁶I oso'no sekwo soku, a'amu hamniyoho ane somo wonimango uyiwo'ningkohoho kuyoho. A'amu hamniyoho engo'njoso yo'mayo tango sejapiwo'ningkohofoho. Hungkuno ito'no mihwajiyo ango sopono a'amu hamniyoho engo'njoso ipesemotawowo'ningkohofoho. ⁷Oso a'amu hiso hofiko Jisas Kilaisiye yofe so'no sifajo liwo'ningkohofoho. Oso yofe wopingo Anitu kako Kilaisiye mehomi sokumo uyimentiso so'no sifajo liwo'ningkohofoho.

⁸Nakwoe Hwe Engo Anitu oso hwoe hungkuno a'amu mti'mokumentohofoso hungkuno ole, Sekwo simeho iniwo'ningkohoho hopaso nom'ne a'amu somo uyimno. Sekwo oso hungkuno somo iningkfajijo'manji sekwo honingkano wopingo uyantifeho. ⁹I oso'no sekwo a'amu yofe engo'njo sohomo wopingo ulohofikuji nom'ne sohwo ho'yangho ane osohomo hohujo ikinjaofikuji sekwo honingkano wonyomo ufitnne kuyoho. Anitu selonefo, Sekwo nje hungkunomo hwotoho fewo'ningkohoho kuyoho. ¹⁰Hwe fihwo Anituye honingkano hungkuno hopi'nonohinomo ko iningkawowo'ningkiso sohwo kako hungkuno kenga'nohino somo mining kayo'njo'manji osohomo Anitu ulonefo, Kiko honingkano wonyomo nohumanji nje hungkuno hopi'nonohinomo hwotoho fewo'ningkino hwosoho. ¹¹Hwapingoso ole, osohwo a'mohufo iyo'eno nalimentiso sohwo nom'ne hungkuno nalimento, A'amumo nofonjasiyo'eno. Ose nalimentisofoho. I oso'no kiko a'mohufo ko miyo'njo sohwo i nom'ne sohomo fonjahiso'manji kiko honingkano wonyomo nohumanji Anituye hungkuno hopi'nonohino hwotoho nto hmahhno hwosoho. ¹²Nakwo Anituye hungkunomo mining kayo'njo'manji Anitu kako tohino wonejapmmontonoho. Anituye hungkuno hiloso iningkuhwasi'manji nakwo honingkano wonyomo usikwojantanoho. Oso'no Anituye hungkuno so'no simo'mo syafisyohoji osopo yo'mayo hungkuno joso yo'mayo syoho iyoso ito'no fiyo. ¹³Hwe fihwo nom'ne a'amu somo hitoho mulohofe'njo'manji Anitu oso hwe sohomo yo'mayo hungkuno ikwolofo'ne sohonta kako hitoho mulofe'njo yonefoho. I oso'no hwe fihwo nom'ne somne'no hitoho ulofiwo'ningkiso sohwo hungkuno ikwolofo'ne sohonta Anitu kakine'no hitoho ulofihwosi kako tohino muyo'njo yonefoho.

**Hwe fihwo simeho hi'ntnnonohino uyo yahino wopingo
ane sohwo kako poyo moi'wo imo'nyo weho.**

¹⁴Nje a'amu soku, hwe fihwo ole naloso, Ngko Anitumo simeho hi'ntnnono uyiwo'ningkohefoho. Ose naloso sohwo i kako nom'ne a'amu somne'no wopingo mulohofe'njo yoso sohwo kakoe simeho

hi'ntnnono uyoso hopo'maho. Kako Anituye a'amu ne hwo'maho.
¹⁵A'amu fehohnjo Anitumo simeho hi'ntnnono uyoso i hofiko hwapife
 wosopayo'no umofonyo iyo'manji ¹⁶sekwo yo'mayoso a'amu homo somo
 muyo'njo yontifi uliwo'ningkohofi, Anitu kako wosemokosyohumano.
 Sekwo hokunonji simeho wopingo wasemo'nimontonoho. Anitu kako
 wosopayo'nji hwapife tohohmtnno semokiyo'ne wosejapono. Noho
 fiwanimno. Ose ulontifi hofikoe a'apahomo mufo'mayo'njo yontifi oso
 yahinoso ne'njo'maho. ¹⁷Simeho hi'ntnnono inyo hi olenoho. A'amu fihwo
 siki humahwosi yahino wopingoso miyo'manji kakoefoho.

¹⁸Sekwo huno ole losyofisyalokwofo. A'amufe honingkanomne'no
 mosyafisiyo'njo yontifi ole hnnalokwofo, Nakwo Anitumo simeho
 hi'ntnnono uyalokuhwone so'no oso yahinoso hoponoho. Honingkano
 wopingo somne'no huno mosyafisiyo'njo uyano. O'o, simeho
 hi'ntnnonohino uyoso hoponoho. Ose losyofisyalokwofo. I a'amu fihwo
 kako Anitumo simeho hi'ntnnono uyonto kako nom'ne somne'no
 hitoho mulofe'njo yonto honingkano wopingomo miningkayo'njo yonto
 oso hwe sohwo ne'njotaho. O'o, kakoe honingkanomo uhwonontani
 huno ole nayohoho. Simeho hi'ntnnonohino neso ane hweho. I simeho
 hi'ntnnonohino uyo yahino ne so'no ngko wolosetihwamne'no yohono.
 Nom'ne ngko hitoho ntofahoningki honingkano wopingo'nohini
 iwo'ningkohe sohwo'nimo nohonontifi huno ole seyohoho. Kakoe
 simeho hi'ntnnonohino uyoso ne'njo hweho. ¹⁹Ole lolalokwofo. Anitu
 kenga'nohino sohwo humaho. Oso hungkuno somo simeho hi'ntnnono
 luyalokwofo. Ose'manji wopingofoho. I towahunu wonyoso oso hungkuno
 somo simeho hi'ntnnono uyontifi yomo yomo yontifi iyoho unalofoho.
²⁰Sekwo huno ane kuyoho. Sekwo Anitumo simeho hi'ntnnono
 uyo'nohino'manji i nom'ne somo wopingo mulohofe'njo ifijoso sekwoe
 simeho hi'ntnnonohino uyoso ne ane kuyoho.

²¹Hohonta neyakwo Apiloham sohwo Anituye hungkunomo haloho
 upento kakoe hwomu Aisak Anitumne'no sojopo wofonjokisahumonto
 imentisofoho. Apiloham ose yahoningki Anitu nuhwononto ulimento,
 Apiloham wopingo hwsosho. Nje hungkunomo haloho nipewo'ningkino
 hwsosho. ²²Sekwo huno ito'no fisyafihupmno. Apiloham kako
 Anitumo simeho hi'ntnnono uyo'nohino'maho. O'o, kako Anitumo
 simeho hi'ntnnono uyonto Anituye hungkunomo haloho po'mojo
 hweho. U Apiloham kako simeho hi'ntnnono uyo'nohino'manji haloho
 maposo'njo yonto simeho hi'ntnnono uyo so'nji hopo'maho. O'o, haloho
 pe so'nji nem'nohinoso hoponoho. ²³Oso'no Anituye hungkuno a'amu
 mt'i'mokumentohofoso ne imo'nimentisofoho. Hungkuno ole,

Apiloham Anitumo simeho hi'ntnnono uyoso'no Anitu nuhwononto
 Apiloham honingkano wonyo anehwo uhwononto ulimento, Nje
 a'amu hwsosho.

Ose mti'mokumentohofofoho. Hwapingoso Apiloham kakoe hwomu Aisak Anitumne'no sojopo wofonjokisahumonto imentisofoho. Oso'no Apilohamne'no nje a'amu hweho limentisofoho. ²⁴ Sekwo huno waseyono. Hwe fihwo kako nom'ne somo wopingo ulohofa so'manji Anitu nuhwononto uliwo'ningki, Hwe wopingo hweho. I hwe nom'nehwo Anitumo simeho hi'ntnnono uyo'manji nom'ne somo hitoho mulofe'njo sohumne'no hwe wopingo hweho majofoho.

²⁵ U a'amu nom'ne Leahap kako ape hwa'ntefoho. Kako a'amu sohwamo hitoho ulofahoningki kako a'amu huhwo sohwamo ufo'ma'mentisofoho. Jousyiwa a'amu tomi'no hwaho Kenan sopo uhwojahoningki Leahap kako a'amu huhwo sohwamo ito'no umokosyohumanto kako nom'ne honingkanomo asomo uhwojahoningki mango sohwa motipihwonimmentohofofoho. Oso yahino Leahap imentiso so'no Anitu uhwononto ulimento, Leahap kako ape wonyo honingkanomo ane pa'nyiyoho. ²⁶ Sekwo huno waseyono. A'amu kakoe huyo'mango hi'njo sohwo songo humaho. I a'amu nom'nehwo kakoe huyo'mango nto uliko'mahwoso'no kako poyo wape'nimontonoho. Oso pa'nyoso a'amu Anitumo simeho hi'ntnnono uyoso a'amu nom'ne somo hitoho mulofe'njo'manji kakoe simeho hi'ntnnonohinosa ne ane hweho. Poyo pe'nnyo hweho.

Kiko jije hungkunomo nto'no mokosyohumunyo'ne hungkunofoho.

3 ¹ Nje a'amufu, hungkuno a'amu somo lutihwayo'ne syohoso sekwo a'amu pi'ningoso monalikutoho. Hwapingoso a'amu Anituye hungkuno lutihwayo syoho'njo hn'nwi nakwo olo hungkuno homo somo ito'no miningkayo'njo ni'manji tohino engo nomanefoho. I oso tohino hiloso nom'nefe tohino somo uyakolofonefoho. ² Nakwo hopi'nonohino hn'nwi omomo yahino yiwo'ningkuhwonefoho. I hwe fihwo kako hungkuno wonyo nihu'no majo'njo sohwo kako hwe wopingo ne hweho. Oso hwe huhwo sohwo kakoe melanyo ito'no mokosyohumayo sohwo yo'mayo wonyo kakoe a'apaho uyimo lihwosi ko yososo kako miyonehoho. ³ Sekwo huno moi'wonoho. Nakwo yahufe ahomo nano intofiwo'ningkuhwonefoho. Hwapingoso nakwoe honingkanomo ito'no neningkayo'nefoho. Oso'no oso nano we'e so'nji nakwo honingkanomo yo'mayo yo'mayo somo ipemotawowo'ningkuhwonefoho. ⁴ U nom'ne, sekwo kale engo so'no huno seyohoho. Kako honingkanomo kunto'no wento a'amu nokilonjipente sohwo kako aho mihwajiyo we'e somo honingkanomo nom'nemo wamo lonto aho mihwojahoningki kale engo sohwo oso honingkanomo somo tifi iningkawowo'ningkisofoho. ⁵ Oso pa'nyoso a'amufe melanyoso we'e ne sohwo hungkuno wonyo loso'manji yo'mayo wonyo umokumontonoho.

Sekwo huno seyohoho. Ti'melanyo we'e sohwo kako iyoswo we'e so'mo sijonto engo ihmnono iyo hopi'nonohino somo toho

naofiwo'ningkisofoho. ⁶ Nakwoe melanyo oso ti'melanyo pa'nyofoho. Nakwo huno wonyo syofisyontani yo'mayo simehomo mta'ni melanyo sohwo lonteso a'apaho wonyo imokuwo'ningkohoho. Melanyo sohwo hungkuno wonyo lonteso simeho toho hopa nonto honingkano wonyo imokuwo'ningkiso hweho. Olo hungkuno wonyoso tikano mta'angofoho. ⁷ A'amu hn'nwi nakwo yo'mayo tongo, yihufo, homa, mijomjo so'nji nakwo hofikoe huno somo hwotoho fehoningkuhwoni hofiko enjwa'mo humawo'ningkohofofoho. Oso pa'nyoso olohonta a'amu ifitnnehofo. ⁸ I oso'no hwe fihwo kako kakoe melanyomo hwotoho mafeneho. O'o, yo'mayo huno wonyoso simeho mta'angoso melanyo sohwo wonyo hungkuno liwo'ningkisofoho. Melanyo sohwo iku'nantingo wonyo a'amumo fonjasio'ne pa'nyo hweho. ⁹ Nakwoe melanyo so'nji nakwo Hwe Engo Anitu sohomo isamoyoka uliwo'ningkuhwonefoho. I oso melanyo hiso'nji nakwo a'amu nom'neso Anitu pa'nyo mti'mokumentiso somo sitofo uliwo'ningkuhwone'nwoho. ¹⁰ Nakwoe mango mta'ni Mpohumo isamoyoka ujo so'nji a'amu nom'ne somo sitofo ujo so'nji swapiwo'ningkisofoho. Nje a'amufo oso yahinoso wopingo'maho. ¹¹ Mijo me'wampe'njo so'nji mijo iyoho'njo so'nji afamo lolifaweho. O'o, awonoho. ¹² Nje a'amufo, iyo fisayo somo ikwonjayo unto'nawo'montolaho. Iyo solongkoyo somo fisayo unto'nawo'montolaho. Oso pa'nyoso mijo iyoho'njo lifaweso sopo nta'ni nakwo mijo me'wampe'njo mifonanehwono. I ose'manji nakwoe mango mta'ni nakwo Mpohumo isamoyoka ujo so'nji a'amu somo sitofo ujo so'nji molanehwono.

Huno wopingoso Anitu mta'angofoho.

¹³ Hwe fihwo sekwo'nji humaso sohwo kako huno wopingo notipemanto yo'mayoso huno uyiwo'ningkisohtolaho. Kako humaso'manji kako honingkano wopingo'nohini yihwosi a'amu nom'ne somne'no wopingo'nohini uloho'montonoho. Oseso yo'mayo wopingo yososo'no kako kakoe yofe moho'no ma'nyo'njo yoso'manji kako huno'njo ne hweho. ¹⁴ I jije simeho mo'mo a'amu nom'ne sohumne'no wonyo mnawe'manji u nom'ne a'amumo hwotoho fenji jije yofe ho'nomo'nalokuno, ose'manji ole syafisyohotoho. Ngko huno'njo hwo'nyoho. Anituye hungkunomo iningkowalokweno. Ose syafisyonji kiko hwasyo hungkuno hnnalokuno. ¹⁵ Oso hunoso Anitu mta'ango'maho. O'o, hwahoponta'angofoho. Seten oso hunoso kijapmmasofoho. ¹⁶ A'amu fihwo oso huno syafisiwo'ningkiso simeho mo'mo nom'ne sohumne'no wonyo mnawojoso kako kakoe yofe ho'noma'niwo'ningkiso sohwo kako yoka lonteso yo'mayo wonyo yiwo'ningkiso hweho. ¹⁷ I Anitu kakoe huno wopingoso nejaposo'manji nakwo huno wonyo ane wopingo'nohini wosyofisyantanoho. I nakwo nom'ne a'amu sohwanji

ikujoho mafongki'nyo'manji simeho pompenjiyo'njo wohumantanoho. Nom'ne a'amufe hungkunomo haloho wopeenatano. Nom'ne a'amu somne'no hitoho nalofihwoso'no hofikimo ufo'mantanoho. U nakwo Anituye huno wopingo hi'njoni'manji nakwo a'amu hopi'nonohino somo wopingo'nohini ulohofiwu'ningkuhwone'nwoho. Mango'nohino liwo'ningkuhwone'ni'maho. O'o, ne'njo'nohini liwo'ningkuhwone'nwoho. ¹⁸A'amu simeho pompenjiyo'njo hn'nwi nom'ne so'nji simeho afa inontani nakwoe yahinoso wopuyo pa'nyofoho. Wopuyo hiso hulasoso wopuyo engo me'wampe'njo umo'nimontonoho. Oso pa'nyoso nakwoe honingkano wopingo'nohini imo'nonefoho.

**A'amu hwahoponjo yahinomo iningkawowo'ningkiso
sohwo Anituye mango hweho.**

4 ¹Yo'mayo yoka so'nji ikujoho so'nji peho emawo'ningkisoto. Yo'mayo so'no simeho fefoyo semo'nonto huno wopingoso ehilofahoningki simeho fefoyoso ifeehu'mokasi lohofonto yoka'nji ikujoho'nji emawo'ningkisofoho. ²Yo'mayo so'no hi semo'ningkahoningki oso hiso'no mayoso hopo'maho. Oso'no yo'mayoso mayo'ne a'amu somo wofonjasyantife'no yiwo'ningkohofoho. Nom'ne a'amufe yo'mayoso uhwonontifi womano lontifi i oso'no mayo honingkanoso piku'nnyo so'no sekwo yoka hnnontifi ikujoho fongki'niwo'ningkohofu kuyoho. Sekwo Anitumo yo'mayo so'no jomo mujo'njo yontifeso momaso'njo yiwo'ningkohofu kuyoho. ³I oso hi semo'ningkiso so'no Anitumo jomo ulifijo'manji kako mosejaponehoho. Hwapingoso sekwoe huno ito'no mosyafisiyo'njo yontifi a'apahomnohini syafisiyo'nontifi jomo ulahoningkofi mosejapiwo'ningkisofoho. ⁴Sekwo olo pa'nyo kuyoho. Ape fisi kakoe hwehumo elojisyasi lohofonto hwehwoe mango sohwanji humawo'ningkisiyoho. Sekwo huno maseyoho liyohoho. Hwe fihwo yo'mayo hwahoponjo yahino so'no umo'ningkiso'manji kako Anituye mangohwo nto i'mofapohoho. Sekwo Anituye mehomi soku sekwo hwahoponjo yahino so'no hi semo'nososo sekwo ape fisi kakoe hwehumo elojisyasi lohofonto hwehwoe mango sohwanji humawo'ningkisiyo pa'nyo kuyoho. ⁵Anituye hungkuno ole naliso, Anitu kako nakumo namti'mokumentiso sohonta kako nakwoe huyo'mango nejapmmentisofoho. Nakwoe huyo'mango hiloso yo'mayo wonyo hwahoponjo somne'no umo'niwo'ningkiso hweho. Oso hungkunoso siki mti'mokumentohofu so'no losyofisyalokwofo.

⁶I oso'no oso simeho fefoyo yo'mayoso nelohofahoningki Anitu kakoe yokumpohn'nyo hwahoponjo somo uyakolofonto wonyohofiyo nefo'mawo'ningkiso hweho. Anituye hungkuno mti'mokumentohofu sohwa nom'nepo ole naliso, A'amu yokumpohn'nyo imo'nontifi hahn'nyo iwo'ningkohofu somne'no Anitu kako ngkilaho liwo'ningkisofoho. I a'amu

hwahopo pawowo'ningkohofu somo Anitu wonyohofiyu ufo'ma'mtonoho. 7Oso'no sekwo Anituye hungkuno haloho popmno. Kakoe hungkunomne'no enjwa'mo fosyohumamno. Sekwo Setenimo hwotoho fifijoso kako hiyaso wale'mo'mtonoho. 8Sekwo Anitu kakine'nohini wosyofisyano lifijo'manji kako sekumne'nohini wosyasyefisyono. Sekwo honingkano wonyo'njo sohwasu oso wonyo hiso nihu'nahone foho'naopmno. A'amu hofikoe aho kiho'njo honingkonontifi mijo yatiku'nontifeso kiho'masu imo'niwo'ningkiso hopasu sekwoe simehoso wasemo'nono. Sekwo simeho hufa'u'njo soku sekwo Anitumo jomo ulimno. Sekwoe wonyo wae weesemo'montonoho. 9Sekwoe honingkano wonyomne'no hi tango seyihwoso'no humotahu filimno. Sekwo honingkano wonyo'njo tikafo jalokwofo soku sekwo humotahu filimno. Sekwoe honingkano wonyo so'no simeho wopingo'njo soku hi tango waseyono. 10Sekwo Mphumo ole ulimno. Ngko wopingo ane hwo'nyoho. Kiko monifo'mayo'manji ngko nihu'nahone hwo'nyoho. Ose ulifijo so'no Anitu sekwoe simeho anga'nohino sehoningkuhwosi kako sekwoe yofe woho'noma'mtonoho.

Nom'ne a'amu somne'no sitofu nulohotoho.

11Nje a'amufu, Anituye hungkuno ole nalohi, sekwo nom'ne somne'no sitofu wonyo hungkuno'nji nohnyo'eno. I oso'no a'amu fihwo sitofu uloso sohwo kako Anituye honingkanimne'no sitofu lalofoho. Sekwo Anituye honingkanomne'no hungkuno wonyo lifijo'manji sekwo Anituye hungkunomo hwotoho fifijoso Anituye hungkunomo ito'no womihwojantife'no yalokwofo. 12Honingkano hungkuno hwapingoso Anitu kenga'nohino hweho. Kako'nohini a'amufe hungkunomo ito'no ihumajiyo hweho. Kako'nohini kakoe hungkunomo a'amu haloho peso somo asomo utimayo'ne hweho. U kako'nohini kakoe hungkunomo a'amu haloho maposo'njo somo tikanomo mihwajone hweho. Oso'no sekwo nom'ne somne'no sitofu ujo soku hofikoe honingkanomo ito'no mihwajiyo ku'maho. Nehopi, sekwo hopo'maho.

Nakwo yokumpohn'nyo imo'ningkuhwaloho.

13Sekwo ole hniwo'ningkohofu, olohontalikeno mo'ningkalikeno nakwo angu nom'nepu nuhwasi soswo anga'no neyakolofihwoso'no syoho yihwasi hamniyoho engo wotipemantanoho. Ose hniwo'ningkohofu soku haloho upa'nimno. 14Sekwo mo'ningka i'mofapone so'no huno maseyohoyohoho. Nakwo olo hwaho lopo humalohwoneso tikayo pa'nyo'nwoho. Tikayo hiloso nosyonteso moi'wo komo'no imo'ningkiso pa'nyo'nwoho. Nakwo olo hwaho lopo sikuno pi'ningo mohumulohwono. Oso'no nakwo yo'mayo so'no uyano molanehwono. 15O'o, ole wolano. Nakwoe Hwe Engo sohomo ole umo'noso'manji nakwo nohumehwasi

yo'mayo syohoso uyantanoho. Ose wolano. ¹⁶I olohonta sekwoe yokumpohn'nyo so'no ho'noma'nontifi yo'mayo syoho iyo so'no nakwo hoponoho lalokwofo. Ose syafisyikutoho. Oso yokumpohn'nyo yahino imo'nyoso wonyofoho. O'o, ole fisyafihupmno. Yo'mayo nakwoe Hwe Engo sohumo umo'nososo oso'nohino uyano. ¹⁷Oso'no hwe fihwo kako honingkano wopingo so'no huno uyo'manji oso honingkano hiso miyo'manji kako wonyo iwo'ningkiso hweho.

A'amu hamniyoho engo'njo sohwafe hungkunofoho.

5 ¹⁻⁶Sekwo a'amu hamniyoho engo'njo soku nje hungkunomo haloho upa'nimno. Sikuno mofonepo moi'wo umo'nimonte'no yalofoho. Oso'no sekwo hamniyoho engo peho'no hu'mesyalokwofo. Sekwo olo hwaho lopo nohumantifi yo'mayo ho'yango wokoso hwapife nomantifi sekwoe a'apahomne so'no syafisyontifi simeho wopingo'njo humawo'ningkohoho kuyoho. Yahino olo so'no fisyafihupmno. Nakwo yahu fihumo wosopayo engo uyontaneso engo imo'ningkahoningki nakwo fonjasyontane noniwo'ningkuhwone'nwoho. Oso pa'nyo sekwo wopayo engo nontifeso yahu pa'nyo afofo'njo imo'ningkahoningkofi we'enepe sekwoe sikuno sekumo fonjasesiyo'neso mofonepo nto imo'nimaho. Sekwo a'amu wonyo honingkano ane somo hungkuno ito'no mihwajiyo ango somo ipemotapontifi hofikine'no fonjasiyo'ne hungkuno ho'nasyiwo'ningkohofoho. Hofikoe hungkuno ane'njo nohumentaningkofi fonjahumentohofoho.

Upa'nimno. Sekwoe syoho selohofiyoso syoho tohohmtnno'njo yahoningkofi hofikoe hamniyoho fehohnjoso sekwo muyo'njo mokosyohumentaningkofi syoho selohofiyo sohwafe humotahoso ho'ningkahoningki nakwoe Hwe Engo Anitu yo'mayo ahwomomjo somo yokumpohn'nyo mokosyohumayo sohwo kako nto upa'ningkohoho. Oso hiso'no yo'mayo tango se'maso so'no sekwo huno syafisyikuiji joho likuji humotaho filimno. Sekwoe ho'yango hopi'nonohinoso wonyo umo'nimonte'no yohoho. Hwapife somo wo'nafiyo'nji mote'nji wonao'montonoho. Sekwo a'amu nom'ne somo mufo'mayo so'no hamniyoho yo'mayo hu'meesyiwo'ningkohofoso wonyo umo'nimontonoho. Sekwo hamniyoho engo so'no simeho semo'nyoso oso huno sohwo sekwoe a'apahomo toho hopa nihu'nahone wonyo wonasemo'mtonoho.

Hwe Engo asomo pone so'no nakwo yokumpohn'nyo wolohofano.

⁷Oseso nje a'amufu, sekwo hofiyo fohontohumamno. Sekwo huno seyohoho. Syoho kakwo'yohwo sohwo wopayo wopingo imo'nyo so'no hontohumaho. Ifoyo syonto mofehi'nyo lonteso kako wopayo'no hofiyo uhwontohumawo'ningkisofoho. ⁸Oso pa'nyo sekwo Hwe Engo asomo

peso'no hofiyo fohontohumamno. Kakoe sikuno mofoneponoho. Oso'no sekwoe simeho fisosofitofisyohumunimno.

⁹Nje a'amufu, Sekwo yoka'nji sitofo'nji hnnyo'eno. Anitu sekumo hungkuno ito'no meschwajonohoho. Nakwoe Hwe Engo nopihwosi kakoe sikuno hungkuno ikwolofo'neso we'enepe umo'nimonte'no yohoho.

¹⁰Nje a'amufu, Hwe Engo sohwoe hungkuno kakoe yokumpohn'nyo'nji a'amu limotofo sohwanne'no fisyafihupmno. Yo'mayo tango hofikimo u'mahoningki Hwe Engo hofikimo utimayo'ne hofiyo hontohumamotofofoho. Oso pa'nyo sekwo hofiyo fohontohumamno. ¹¹Ole liwo'ningkuhwoni, Anituye a'amu tohino mantifeso yokumpohn'nyo lohofontifi simeho wopingo'njofoho. Ose liwo'ningkuhwonefoho. Sekwo Joup oso humne'no nto upa'nimentohofofoho. Kako tango mikunimposo notipemanto Anitumne'no yokumpohn'nyo loho'mentiso hweho. Tifi Anitu kako Joupimo wonyoangkafo uloho'mentiso so'no sekwo huno moi'wonoho. Oseso Anitu kako a'amu so'nyumo hitoho engo ulofahoningki simeho wopingo mikunimposo nejapiwo'ningkiso hweho.

Nakwo hufa'u sihunehwanne'no lohono eso nolihwaloho.

¹²Nje a'amufu, olo hungkuno tango'njo upa'nimno. Sekwoe hungkuno nehopi imo'nyo'ne so'no nehopi Anitumne'no lohono eso nolikutoho. O'o, sekwo hungkuno nehopi'nohino lifijo so'no nom'ne hungkuno peho'neto. Oso'no sekwo eno ulikuji eno'nohino eso hoponoho. Sekwo awonoho ulikuji awonoho eso nehopi'nohino ulimno. Sekwo Nehopi Anitumne'no lohono eso hwasyo ose lifijos Anitu kako tohino sejapoloho.

**Anituye a'amu ne sohwo a'amu mnokino'njo somne'no
Mpohumo jomo ulososo wopingo umokumontonoho.**

¹³A'amu fihwo sekwo'nji humaso sohwo tango u'maso'manji kako Mpohumo jomo ulono. Nom'nehwo simeho wopingo'njo humaso'manji kako Anitumo isamoyoka ulihwosi Anituye yofe ho'nomayo'ne ta walono. ¹⁴A'amu mnokino'njohwo humaso'manji kako hwe engo a'amu Anituye simeho a'amu somo mokosyohumayo somne'no joho ulono. Hofiko nopikuji hwone mijo ahopo ehasikuji a'apahopo aho ulonjimokukuji Hwe Engo Jisas sohomo wopingo umokinyo'ne jomo ulife. ¹⁵A'amu hiso Hwe Engo sohomo simeho hi'ntnnono nehopi uyiwu'ningkohofomanji Hwe Engo sohomo jomo ulihwoso'no oso Hwe Engo kako mnokino'njo sohomo wopingo umokumontonoho. A'amu mnokino'njo sohwo honingkano wonyo'njo'manji Anitu wonyo homo somo wae weeo'montonoho. ¹⁶Sekwo honingkano wonyo imalofo'manji sening kwa'wehwosamo yoloho ulimno. Sekwo sening kwa'wehwosanjimne'no Hwe Engo sohomo jomo ulifijo so'no kako nosefo'mahwosi wopingo wosemokumontonoho. A'amu honingkano wonyo ane simeho anga'nohino'njo sohwo kako

Hwe Engo sohomo jomo uloso'manji Hwe Engo sohwo yokumpohn'nyo ufo'ma'mtonoho. ¹⁷Ilaija Anituye hungkuno limojo sohwo kako nakwo pa'nyo humamojo hweho. Kako simeho anga'nohino'njo nohumanto Mpohumo ifoyo masiyo'ne jomo ulahoningki soswo hufa'u sihune nom'ne hwasyopo uyakolofontaningi ifoyo mahu'mmojofoho. ¹⁸Oso hohosohonta Mpohumo ifoyo siyo'ne apa'no jomo ulahoningki ifoyo syahoningki yo'mayo nonyo wosopayo apa'no foka'mentisofoho.

A'amu Anituye honingkanomo hwasopeefososo nakwo asomo utimano.

¹⁹Nje a'amuyo, hwe fihwo sekwo'nji humaso sohwo kako Anituye hungkuno ne somo uliko'manto honingkano wonyomo apa'no iningkaweso'manji nom'ne sohwo oso a'amu huhwo sohomo honingkano wopingomo asomo ipemotaso so'no ole so'no huno fisyafisyo. ²⁰A'amu fihwo kako nom'nehwo honingkano wopingomo asomo ipemotaso so'manji kako oso hwe wonyo sohwoe huyo'mangoso tikano mta'ni iwosipema'masofoho. Anitu kako hwe wonyo sohwoe wonyo honingkano somo wae weeo'montonoho. Hungkuno osohepeho.